

A Határon Túli Magyarok Titkárságának sajtószemléje

2021. november 25.

A HTMT HÍREI

Megtartotta őszi ülését az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság

November 22-én, online tartotta meg őszi ülését az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság (MTK EB). Kocsis Károly akadémikus, az MTK EB elnökének köszöntője után az Elnöki Bizottság tagjai azokról az új tagokról szavaztak, akik jelentkeztek az MTA külső köztestületébe. Összesen 38 határon túli kutató jelentkezéséről pozitívan szavazott az MTK EB...”
Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

MTNE 2021: Iránytű az élhető jövőhöz a Bánságban

Konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából a Kolozsvári Akadémiai Bizottság Bánsági Regionális Munkabizottsága konferenciát szervez 2021. november 26. pénteken, 16:00 órától. Az eseményt online közvetítik az alábbi linken...” Forrás: Kab.ro: [teljes cikk >](#)

MTNE 2021: Aranyos-vidéki Fiókegyesület konferenciája

Erdélyi-Múzeum Egyesület Aranyos-vidéki fiókegyesülete 2021. november 26. 17.00-20.00 óra között, Tordai helyszínnel és online is megszervezi a „Mindennapi élet Aranyos-vidéken a kommunizmus korában” című konferenciát. A konferencia meghívottjai részéről plenáris előadások foglalják össze a kommunista korszak kutatásának forrásait és módszereit. Ezt követően kutatási beszámolók hangzanak el, fényképgyűjtemények kerülnek bemutatásra. Fellépnek a tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum tanulói. [...] A rendezvény Facebook csatornán is követhető lesz...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Rézler Gyula Szellemi Öröksége tanulmánykötet bemutató

Az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya és a konferencia szervező bizottsága szeretettel meghívja a RÉZLER GYULA SZELLEMI ÖRÖKSÉGE című TANULMÁNYKÖTET bemutatójára. Időpont: 2021. december 2-án, csütörtökön 15 óra. Helyszín: a Magyar Tudományos Akadémia Kiselőadó terme (Budapest, Széchenyi István tér 9.) Köszöntőt mond és a bemutatót levezeti: Bayer József akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának elnöke. A kötetet bemutatja: ifj. Janky Béla egyetemi docens, a BME Szociológia és Kommunikáció Tanszék. Az esemény az MTA Zoom csatornáján követhető...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Furu Árpád: Erdély népi építésze. Táj, építkezés, reprezentáció

Az Artes Liberales előadássorozat következő előadója Furu Árpád építőmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, néprajzkutató. Az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság eseménysorozata 2021. december 9-én 18.00 órától, online lesz megtartva. [...] Rezümé: A népi építészet, akárcsak a népviselet, népszokások, népzene és néptánc, térben és időben egyaránt folyamatosan változott, a XIX. század második felében Erdélyben is több tucat sajátos arculattal rendelkező kistáj alakult ki. E földrajzi, társadalmi és etnikai szempontból is tagolt vidék sokarcú népi építészetéről egységes szemléletű, a folyamatok történeti és társadalmi hátterét is figyelembe vevő összegzés ez idáig nem készült. Az előadás Erdély nagy és kis-tájegységeinek térbeli elhelyezkedését, e sokszínűség kialakulásának, azaz a népi építészet differenciált fejlődési folyamatát igyekszik vázlatosan, példák segítségével bemutatni...” Forrás: Kab.ro: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Egyre több diplomás hagyja el Szerbiát

Az elmúlt évben 40 872 szerb állampolgár kapott első tartózkodási engedélyt az Európai Unióban. A kivándorlók között egyre több a felsőfokú végzettséggel rendelkező személy. Továbbra is Németország a legkedveltebb kivándorlási cél, ezt bizonyítja a 15 385 kiadott tartózkodási engedély. Ezt követi Horvátország (7360), Ausztria (3276), Szlovénia (2497) és Szlovákia (2300), derül ki az uniós statisztikai hivatal (Eurostat) adataiból. [...] A falu-város reláción zajló belső vándorlások Szerbiában egész településeket

űrítették ki, a legnagyobb népességcsökkenést pedig a délkelet- és nyugat-szerbiai régióban regisztrálják – írja a Politika. [...] Az elmúlt 20 évben az országban tudományos közleményeket publikáló kutatók kilenc százaléka elhagyta Szerbiát – mutattak rá a Harvard Egyetem és a washingtoni Brookings Institution kutatói...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

A natalitás növelésének érdekében háromszorosára emelik az első újszülött utáni járó adományt

Több fontos bejelentést tett Aleksandar Vučić államfő a Szerbiai RTV reggeli műsorában, melyek közül kiemelkedik, hogy a natalitás növelésének érdekében a jövőben 300.000 dinárt kap minden első újszülött a családban az eddigi 100.000 dinár helyett. Rámutatott, hogy a gazdagabb országok évtizedek óta küszködnek a népszaporulati adatok romlása ellen, és mégsem küzdöttek meg vele, ami azt jelenti, hogy rendkívül összetett kérdéssel állunk szemben. Nemzetként fokozatosan eltűnünk, egyre kevesebben vagyunk, a születési arányszám alig több 1,5 ezreléknél, miközben 2,15-re lenne szükség...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Kötet: Sziveri János és Fenyvesi Ottó műveiről

Nemrég jelent meg Veszprémben a Vajdasági diptichon című kötet Sziveri János és Fenyvesi Ottó műveiről a Vár Ucca Műhely Könyvek 63. darabjaként. A szerző, Csányi Erzsébet irodalomtörténész, az MTA külső köztestületének tagja nemzedéktársként közelíti a két költő alkotásai felé. A bevezető alapozás után a kötet kettős szerkezete bontakozik ki, a Sziveri-blokkot követi a Fenyvesi-blokk, majd egy irodalomtörténeti összefoglaló a nemzedéki sors alakulásáról. [...] A kötet írásai rámutatnak arra, hogy ezek a költői opuszok az Új Symposion folyóirat műhelyében edződtek, amelyet a nyugati és a délszláv kultúrkör mozgalmái sodortak a 20. század második felében...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Philos Műhelykonferencia 2021

Az idei Philos Műhelykonferencia november 18-án zajlott Újvidéken, a rektorátus üvegpavilonjában és amfiteátrumában. A tudomány-irodalom-művészet horizontjait pásztázó Philos folyóirat 2015 óta van jelen elektronikus és nyomtatott formában. A szerzői műhely kötődik a Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferencia tevékenységéhez, és a humán kutatási területeken kívül a szépirodalom és a művészetek egyaránt alakítják a lap profilját. A Philos műhely hatodik alkalommal szervezett konferenciát. A délelőtti programban PHILOS LOGOS gyűjtőcím alatt hét tudományos előadás hangzott el a pszichológia, a nyelvtudományok és az irodalomtudományok területéről...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Maroknyi magyar Maradék községben

A Maradékon élő magyarok nem az elvándorlás, hanem az asszimiláció problémájával küzdenek, vagyis inkább ez ellen harcolnak minden erejükkel, egyre sikeresebben. A szerémségi faluban nagyjából ötszázan vallják magukat magyarnak - de sokan közülük már nem tudnak magyarul. A faluban sokáig nem volt magyar nyelvű oktatás sem, de 2016 óta ismét magyarul tanulhatnak a gyerekek, elsőtől negyedik osztályig, valamint a magyar kormány támogatásával nemrég elkészült az új óvoda is, ahol magyarul tanulhatnak a szerb ajkú kicsik is...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Megjelent a Bácsország tematikus száma

Megjelent a Bácsország 94. száma Újvidék mindennapjai címmel. A lapszámban elolvashatjuk az MTA külső köztestületi tagjainak írásait: Szilágyi Mária Az újvidéki városháza című írását az épület történetéről, felépítéséről, színpompás képekkel gazdagon illusztrálva. [...] Ózer Ágnes: Frankl István és Újvidék című ismertetőjében bemutatja Frankl életpályáját. [...] Németh Ferenc: Egy sokoldalú újvidéki tanár: Zanbauer Ágoston munkásságáról című ismertetőjében a kiemelkedő személyiség tanári pályafutásáról, irodalmi munkálkodásáról, publicisztikai tevékenységéről is olvashatunk. [...] Káich Katalin: Újvidék a Bács–Bodrogh Vármegyei Történelmi Társulat Évkönyveiben című értekezésében e társulat aktív tagjainak értékteremtő munkásságáról tesz említést. [...] Czékus Géza: Csepcsányi István herbáriuma című írásában a 100 éves herbáriumi gyűjtemény, és az abban található préselt példányok felsorolása kerül ismertetésre...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Szabadkai Városi Múzeum Pillantás a múltba elnevezésű projektje

A Szabadkai Városi Múzeum Pillantás a múltba elnevezésű projektje keretében kéthetente más és más műtárgyat mutatunk be a múzeum különböző gyűjteményeiből. A tárgyakat a múzeum bejáratának jobb oldalán lévő, külön erre a célra kialakított kirakatban láthatják az érdeklődők. [...] A soron következő 7. tárgyunk [...] Malusev Sándor: Szabadka szabad Királyi Város Czim- és lakjegyzéke...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: Informatikai továbbképzés a főiskola hallgatóinak

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Matematika és Informatika tanszékének hallgatói csatlakoztak az Ungvári Nemzeti Egyetem által indított CodeSchool elnevezésű programozási képzéshez. A tanfolyamokat hetente egy-két alkalommal tartják online formában. Az egyetem tanárai az online órákon a résztvevők megismerkedhetnek a C ++ programozási nyelv algoritmizálási módszereivel...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

Videóbeszélgetés: Dávid László, villamosmérnök

A Kolozsvári Magyar Televízió és a Kolozsvári Akadémiai Bizottság együttműködésének köszönhetően újabb műsorral bővült a Summa című sorozat. A Summa legújabb részében Pákai Enikő vendége Dávid László mérnök, az MTA külső köztestületének tagja, egyetemi tanár volt. A temesvári Műszaki Egyetem elvégzése után előbb mérnökként, kutatómérnökként dolgozott, majd 1993-tól a Petru Maior Egyetem oktatója lett. 2001-től a Sapientia EMTE egyetemi tanára, 2004-2006 között a Sapientia EMTE rektorhelyettese, 2007-2020 között az egyetem rektora volt, jelenleg pedig a Sapientia EMTE szenátusának elnöke. Kutatási területei: számítógépes szabályozások, mesterséges intelligencia, elektronsugaras technológia...” Forrás: Kab.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Interjú: Alapítása 400. évfordulóját ünnepelte a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium

Bethlen Gábor születésének és halálának évfordulóján indította el hétfőn, 2021. november 15-én a Nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium a tanintézet megalapítása 400. évfordulójának emlékévé. A központi ünnepségre 2022 szeptemberében kerül majd sor. Az Áprily Lajos által fundamentumnak nevezett kollégiumot 1622-ben alapította Gyulafehérváron Bethlen Gábor, majd az állandó török-tatár fenyegetés miatt Apafi Mihály 1662-ben a védettebbnek tűnő Nagyenyedre költöztette. Jelentőségét mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy a 19. század végéig az ősi alma mater adta az erdélyi tudomány és kultúra nagyjainak legalább kétharmadát. Az iskola nagyenyedi épületeit többször lerombolták, de viszonylag mindig rövid idő alatt újraépítették. A jelenlegi épületegyüttest 2016-ban újították fel teljes egészében. [...] Szócs Ildikó igazgató a jövőben is gyerekszivajjal tele, minél hangosabb iskolát szeretne látni...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Podcast: „Nem a mi hazánk” felmérés: A Bálványos Intézet kifogásolt kutatásáról

A SRI volt igazgatója egyenesen nemzetbiztonsági kockázatnak minősítette azt a felmérést, amelyben a Bálványos Intézet kezdeményezésére a Transylvania Inquiry a romániai magyarok nemzeti identitással kapcsolatos nézetére kérdezett rá. A kutatás hiába volt elvégezve egy 1218 fős, az erdélyi magyarokra nézve reprezentatív mintán, sokan pusztán a következtetések alapján minősítettek: egyebek mellett magyarországi kormánypropagandának bélyegezték meg azt, hogy alig akad az erdélyi magyarok között, aki Romániát tekintené hazájának. Nemcsak román titkosszolgálati szorgalmazásra születtek azonban elítélő vélemények... [...] A Krónika Live november 23-ai, keddi kiadásában a közvéleménykutatást végző cég vezetőjével, Kiss Tamás szociológussal beszélgetünk a felmérés szakmaiságáról, az erdélyi magyarok nemzeti identitásának változásairól. [...] Kiss Tamás kifejtette: ezt a reakciót nem igazán tudja értelmezni, talán azt hibaként tudja felróni maguknak, hogy a magyar nyelvű sajtótájékoztató mellett nem küldték ki románul is a kutatás eredményeiről szóló teljes anyagot a román sajtónak. „Gyakorlatilag a román sajtóba az egész történet egy románra lefordított MTI-hír kapcsán került be...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Riport: Megnyílt a Batthyáneum kapuja

Az „Egy európai projekt – Batthyányi Ignác püspök csillagászati kutatásai” című kiállítás apropóján, 2021. november 18-án az intézmény nyílt napot szervezett, és így lehetőség nyílt az érdeklődők számára, hogy 11 és 17 óra között bepillantást nyerjenek az épület két helyiségébe. Mint ismeretes, Erdély egyik legjelentősebb könyvtárába, a gyulafehérvári Batthyáneumba csak különleges, Bukarestben jóváhagyott kutatói engedéllyel lehet bejutni, így a látogatási nyílt nap igazi szenzációt jelentett...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Lapszemle: Újvárad folyóirat 9., novemberi száma

Címlapján Lestyán Csaba Apollo című grafikájával jelent meg az Újvárad folyóirat 9., novemberi száma. A Galéria rovatban Hosszú Zoltán szobrászművész mutatja be az I. Erdélyi Képzőművészeti Seregszemle Sepsiszentgyörgyön kiállított anyagát. [...] Hat

irodalmi, művészeti, társadalmi anyagot kínál az Újvárad folyóirat Műhely című melléklete. Kormányos László a középkori Várad művelődéséről és európai egyetemjárásáról; Nagy Emőke, az MTA külső köztestületének tagja Szent Anna kultuszának partiumi gyökereiről ír...” Forrás: E-nepujasag.ro: [teljes cikk >](#)

Lövetei Lázár László költője a Helikon folyóirat idei Kemény Zsigmond Irodalmi Díja

Idén Lovétei Lázár László költő kapta a kolozsvári Helikon irodalmi folyóirat Kemény Zsigmond Irodalmi Díját, amelyet a lapban közlő szerzők egyikének ítélnék oda. A díjátadót hétfő délután tartották Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusának dísztermében. A díjazottal Márcuțiu-Rác Dóra beszélgetett. Az est házigazdája Karácsonyi Zsolt, a Helikon főszerkesztője volt...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Szlovákia bocsánatot kért a roma nők kényszersterilizálása miatt

A szlovák kormány hivatalosan is bocsánatot kért szerdán amiatt, hogy az országban a kommunizmus korszakában becslések szerint több ezer roma nőt kényszer sterilizáltak. A négy párti koalíciós kormány nyilatkozatában elítélte az éveken át tartó jogsértéseket, és bocsánatot kért az érintettektől. A kormány tájékoztatása szerint 1966 és 1989 között az akkori hatóságok a kényszersterilizálást azzal a céllal hajtották végre, hogy visszafogják a roma kisebbség népszaporulatát. De egyes klinikákon még a kommunista rendszer bukását követően is - 1990-től egészen 2004-ig - jogellenesen nyomást gyakoroltak elsősorban a roma nőkre, hogy szülés után beleegyezésüket adják a sterilizáláshoz. [...] Jogvédő szervezetek és az Európa Tanács is évek óta követelték a szlovák vezetéstől, hogy ismerje el az emberi jogok múltbéli szisztematikus megsértését, és kérjen bocsánatot az áldozatoktól...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

XVI. Felvidéki Tudományos Diákköri Konferencia

November 26. és 27. között kerül megrendezésre a XVI. Felvidéki Tudományos Diákköri Konferencia (FTDK), amely célja, hogy a különféle szakterületeken tudományos kutatást folytató diákok számára lehetőséget teremtsen aktuális kutatási eredményeik bemutatására, azok szélesebb körben való megvitatására. A szlovákiai és csehországi felsőoktatási intézményeket látogató hallgatók tudományos fórumaként is ismert FTDK-nak az idén a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kara ad otthont. A rendezvény a tavalyi évhez hasonlóan rendhagyó módon, online formában valósul meg. A kétnapos konferencia első napján Bárczi Zsófia, a Közép-európai Tanulmányok Karának dékánja, az MTA külső köztestületének tagja köszönti a résztvevőket, majd ezt követően kerül sor a szekcióülésekre. Hét szekcióban összesen 41 fiatal kutató kap lehetőséget...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

Az ELTE emlékkonferenciával tiszteleg Szladits Károly emléke előtt

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának Polgári Jogi Tanszéke „Jogtudomány, iskolateremtés és a magyar magánjog fejlődése” címmel emlékülést szervez december 1-jén Szladits Károly születésének 150. évfordulója alkalmából. A dunaszerdahelyi születésű Szladits Károly munkásságának a hatása az elmúlt száz évben nem gyengült, és ma is kézzelfogható. Ennek oka jelentős részben abban is rejlik, hogy szerkesztőként vállalta a magyar magánjog modern összefoglalására irányuló munka összefogását...” Forrás: Dunaszerdahelyi.sk: [teljes cikk >](#)